

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT HIỆN TƯỢNG ĐỜI SỐNG

I. Mục tiêu cần đạt:

- Kiến thức: Nắm được cách làm bài nghị luận về một hiện tượng đời sống.
- + Nội dung, yêu cầu của dạng bài nghị luận về một hiện tượng đời sống.
- + Cách thức triển khai nghị luận về một hiện tượng đời sống.
- Kỹ năng: Biết vận dụng các kiến thức và kỹ năng về nghị luận xã hội để bình luận, đánh giá một hiện tượng đời sống.
- Thái độ: Có nhận thức, tư tưởng, thái độ và hành động đúng trước những hiện tượng đời sống hằng ngày.

II. Chuẩn bị của thầy và trò:

- GV: SGK, SGV, bài soạn,
- HS: Vở soạn, sgk,

III. Tiến trình bài giảng:

1. Kiểm tra bài cũ:

- Nguyễn Đình Thi đã nêu lên đặc trưng cơ bản nhất của thơ như thế nào?
- Thiên tài Đôx có những mâu thuẫn như thế nào trong cuộc đời và số phận?

2. Bài mới:

Hoạt động của thầy và trò	Kiến thức cơ bản
HĐ1. Tìm hiểu cách làm một bài nghị luận về một hiện tượng đạo lí Yêu cầu học sinh đọc tư liệu tham khảo " <i>Chia chiếc bánh của mình</i> "	I. Cách làm một bài nghị luận về một hiện tượng đạo lí: 1. Tìm hiểu đề: - Đề bài yêu cầu bày tỏ ý kiến: việc làm của anh Nguyễn Hữu Ân - vì tình thương " <i>dành hết chiếc</i> "

<p><i>cho ai?" (SGK)</i></p> <p><i>- Đề bài yêu cầu nghị luận về hiện tượng gì?</i></p> <p><i>- Em dự định trong bài viết của mình gồm có những luận điểm nào?</i></p> <p><i>Bài viết sẽ sử dụng những dẫn chứng nào?</i></p> <p><i>- Cần vận dụng những thao tác</i></p>	<p><i>bánh thời gian của mình" chăm sóc cho hai người mẹ bị bệnh hiểm nghèo.</i></p> <p><i>- Luận điểm:</i></p> <p><i>+ Việc làm của Nguyễn Hữu Ân: đã nêu một tấm gương về lòng hiếu thảo, vị tha, đức hi sinh của thanh niên.</i></p> <p><i>+ Hiện tượng Nguyễn Hữu Ân là một hiện tượng sống đẹp, thế hệ ngày nay cần có nhiều tấm gương như Nguyễn Hữu Ân.</i></p> <p><i>+ Bên cạnh đó, còn một số người có lối sống ích kỉ, vô tâm, đáng phê phán, "lãng phí chiếc bánh thời gian vào những việc vô bổ".</i></p> <p><i>+ Bài học: Tuổi trẻ cần dành thời gian tu dưỡng, lập nghiệp, sống vị tha để cuộc đời ngày một đẹp hơn.</i></p> <p><i>- Dẫn chứng:</i></p> <p><i>+ Một số việc làm có ý nghĩa của thanh niên ngày nay tương tự như Nguyễn Hữu Ân: dạy học ở các lớp tình thương, giúp đỡ người tàn tật có hoàn cảnh neo đơn, tham gia phong trào tình nguyện...</i></p> <p><i>+ Một số việc làm đáng phê phán của thanh niên học sinh: bỏ học ra ngoài chơi điện tử, đánh bi a, tham gia đua xe...</i></p> <p><i>- Thao tác nghị luận: phân tích, chứng minh, bình luận, bác bỏ.</i></p> <p>2. Lập dàn ý:</p> <p>a. Mở bài:</p>
---	---

<p><i>lập luận nào?</i></p> <p>- Phần mở bài cần nêu lên những gì? Giới thiệu về hiện tượng như thế nào?</p> <p>- Phần thân bài có những ý chính nào? Tại sao?</p> <p>- Hiện tượng Nguyễn Hữu Ân có ý nghĩa gì, tiêu biểu cho phẩm chất nào của thanh niên ngày nay?</p> <p><i>Em hãy đánh giá chung về những hiện tượng tương tự như hiện tượng Nguyễn Hữu Ân?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu hiện tượng Nguyễn Hữu Ân - Trích dẫn đề văn, nêu vấn đề <i>"chia chiếc bánh mì của mình cho ai?"</i> b. Thân bài: <ul style="list-style-type: none"> - Tóm tắt hiện tượng: <p>Nguyễn Hữu Ân đã dành hết thời gian của mình cho những người ung thư giai đoạn cuối.</p> - Phân tích hiện tượng: <p>Hiện tượng Nguyễn Hữu Ân có ý nghĩa giáo dục rất lớn đối với thanh niên, học sinh ngày nay:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Hiện tượng này chứng tỏ thanh niên Việt Nam đã và đang phát huy truyền thống <i>Lá lành đùm lá rách</i>, tinh thần tương thân tương ái, giúp đỡ lẫn nhau của cha ông xưa. + Hiện tượng Nguyễn Hữu Ân tiêu biểu cho lối sống đẹp, tình yêu thương con người của thanh niên ngày nay. + Một số tấm gương tương tự. - Bình luận: <ul style="list-style-type: none"> + Đánh giá chung về hiện tượng: <p>Đa số thanh niên Việt Nam có ý thức tốt với việc làm của mình, có hành vi ứng xử đúng đắn, có tấm lòng nhân đạo, bao dung. Không chỉ vì một số ít thanh niên có thái độ và việc làm không hợp lí mà đánh giá sai toàn bộ thanh niên.</p>
---	--

<p>- Những hiện tượng nào cần phê phán?</p> <p>- Em rút ra được bài học gì cho những thanh niên, học sinh ngày nay?</p> <p>- Phần kết bài nêu lên điều gì?</p> <p>- Nghị luận đời sống là gì?</p> <p>- Cần đạt được những yêu cầu nào khi làm bài một bài văn nghị luận về một hiện tượng đời sống?</p>	<p>+ Phê phán:</p> <p>Một vài hiện tượng tiêu cực “lãng phí chiếc bánh thời gian” vào những việc vô bổ, không làm được gì cho bản thân, gia đình, bạn bè, những người cần được quan tâm, chia sẻ.</p> <p>+ Kêu gọi:</p> <p>Thanh niên, học sinh ngày nay hãy noi gương Nguyễn Hữu Ân để thời gian của mình không trôi đi vô ích.</p> <p>c. Kết bài:</p> <p>Bày tỏ suy nghĩ riêng của người viết đối với hiện tượng.</p> <p>3. Cách làm bài nghị luận về hiện tượng đời sống:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nghị luận đời sống: là bàn về một hiện tượng có ý nghĩa trong xã hội. - Bài nghị luận cần: <ul style="list-style-type: none"> + Nêu rõ hiện tượng + Phân tích các mặt đúng – sai, lợi – hại + Chỉ ra nguyên nhân + Bày tỏ ý kiến, thái độ của người viết - Ngoài việc vận dụng các thao tác lập luận như phân tích, chứng minh, so sánh, bác bỏ, bình luận..., cần: diễn đạt sáng sủa, ngắn gọn, giản dị, nhất là phần nêu cảm nghĩ của riêng mình.
<p>Hoạt động 3: Luyện tập:</p>	<p>II. Luyện tập:</p>

<p>GV hướng dẫn, gợi ý cho HS giải bài tập.</p> <p>- Lãnh tụ NAO bàn về hiện tượng gì trong đời sống?</p> <p>- Tác giả đã sử dụng những thao tác lập luận nào? Nêu d.chứng và pt tác dụng của chúng?</p> <p>- Nghệ thuật diễn đạt của văn bản?</p> <p>- Rút ra bài học gì cho bản thân?</p> <p>yêu cầu HS đọc lại văn bản trích của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc và vận dụng các tri thức đã học để giải quyết các yêu cầu của bài tập</p>	<p>Bài tập 1:</p> <p>a. Trong văn bản trên, bàn về hiện tượng nhiều thanh niên, sinh viên Việt Nam du học nước ngoài dành quá nhiều thời gian cho việc chơi bời, giải trí mà chưa chăm chỉ học tập, rèn luyện để khi trở về góp phần xây dựng đất nước.Hiện tượng ấy diễn ra vào những năm đầu của thế kỉ XX.</p> <p>b. Tác giả đã sử dụng các thao tác lập luận:</p> <p>+ Phân tích: Thanh niên du học mãi chơi bời, thanh niên trong nước "không làm gì cả", họ sống "già cỗi", thiếu tổ chức, rất nguy hại cho tương lai đất nước...</p> <p>+ So sánh: nêu hiện tượng thanh niên, sinh viên Trung Hoa du học chăm chỉ, cần cù.</p> <p>+ Bác bỏ: " Thế thì thanh niên của ta đang làm gì? Nói ra thì buồn, buồn lắm: Họ không làm gì cả".</p> <p>c. Nghệ thuật diễn đạt của văn bản:</p> <p>- Dùng từ, nêu dẫn chứng xác đáng, cụ thể,</p> <p>- Kết hợp nhuần nhuyễn các kiểu câu trần thuật, câu hỏi, câu cảm thán.</p> <p>d. Rút ra bài học cho bản thân: Xác định lí tưởng, cách sống; mục đích, thái độ học tập đúng đắn.</p> <p>2. Bài tập 2:</p> <p>Dàn ý:</p> <p>- Mở bài: Nêu hiện tượng, trích dẫn đề, nhận định chung.</p> <p>- Thân bài:</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none">+ Phân tích hiện tượng+ Bình luận hiện tượng<ul style="list-style-type: none">o Đánh giá chung về hiện tượngo Phê phán các biểu hiện chưa tốt- Kết bài:<ul style="list-style-type: none">+ Bày tỏ suy nghĩ riêng của mình+ Kêu gọi mọi người tránh xa các tệ nạn xã hội.
--	---

3. Củng cố: Cách làm bài văn nghị luận về một hiện tượng đời sống.

4. Hướng dẫn tự học:

- Thế nào là nghị luận về một hiện tượng đời sống?

- Cách làm bài văn nghị luận về một hiện tượng đời sống?